

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ioannis Ernesti Schvberti S. Th. D. Et Prof. Primar.
Academ. Helmstad. Abbatis Coenobii Ad Lap. St. Mich.
Sem. Theol. Directoris Institvtiones Theologiae Moralis**

Schubert, Johann E.

Ienae [u.a.], 1759

Praefatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-50801](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-50801)

P R A E F A T I O .

Pauca sunt, de quibus te monendum esse duxi, **LECTOR BENEVOLE !** Non enim causas prolixè commemorabo, quæ me impulerunt, ut de his institutionibus, quæ privatis Auditorum usibus destinatae erant, plenius elaborandis et edendis cogitarem.

P R A E F A T I O.

De ipsius tantum operis argumento, forma, et digestionem nonnihil præfari liceat.

Quemadmodum quælibet religio, et imprimis christiana, duobus præcipue capitibus continetur, Dogmatibus nimirum, quæ credenda, et officiis, quæ peragenda sunt, ita et singula seorsim tradenda esse, multi Theologi præstantissimi perspexerunt. Ea Theologiæ pars, quæ officia Christianorum exponit, MORALIS dicitur. Unde iam satis constat, quodnam præcipuum sit Theologiæ Moralis argumentum. Possunt autem officia ista ad varios titulos revocari. Nam et universaliora dantur officia, ab omnibus adimplenda, in quocunque statu existant, et particularia, quæ aliquem statum

tum

P R A E F A T I O.

tum supponunt, eoque deficiente et impossibilia et illegitima forent. Illa non incommode dixerimus ABSOLVTA, hæc vero HYPOTHETICA. Prius officiorum genus ea complectitur, quæ Deo, nobis ipsis, et proximo debemus. Atque horum omnium principium est illa totius decalogi summa, quam Christus his duobus præceptis contineri ait: *Dilige Deum ex toto corde, et proximum sicut te ipsum.* Matth. XXII. 37. 39. Quamquam enim hac regula officia erga nos ipsos non explicite præcipiantur, illorum tamen necessitas satis patet, dum amor erga nos ipsos mensura amoris erga proximum esse dicitur. Hinc et Apostolus universum sanctimoniam studium, quod fideles sibi commendatum

P R A E F A T I O.

habere debent, ad hæc tria officiorum genera revocat, inquiens, *salutarem Dei gratiam nos instituere, ut abnegemus impietatem mundanasque concupiscentias, et SOBRIE, IVSTE, ac PIE vivamus in hoc seculo.* Tit. II. II. 12. Ad hæc eadem officiorum genera ea quoque redeunt, quæ hypothetica diximus: Quicquid enim lex præcipit, aut Deo, aut nobis ipsis, aut proximo præstandum est; At vero singularem statum et nexum hominis christiani supponunt, cuius natura et conditio nos docet, quid sub his circumstantiis amor Dei, nostrum ipsorummet, et proximi exigat. Iste nexus varius quidem et multiplex esse potest, præsertim tamen socialis est, pendens a tribus istis societatibus insignioribus, Familia,

P R A E F A T I O.

milia, Ecclesia, et Civitate. Unde in tradenda morum doctrina id præcipue negotiū nobis datum esse credidi, ut tum officia erga Deum, nos ipsos, et proximum, in se spectata, tum illorum applicationes ad statum æconomicum, ecclesiasticum, et civilem rite exponantur.

Hæc autem Christianorum officia non tantum theoretice, sed præsertim practice tradenda sunt. Ideo enim docentur et discuntur, ut studium pietatis excitetur, et piorum corda ad colendum Deum magis disponantur. Hanc ob causam ante omnia quidem ex genuinis principiis demonstranda sunt quælibet officia, sed simul quoque diligenter ostendendum, quibus

P R A E F A T I O.

modis exerceri possint, omissis subtilitatibus, quæ exercendo ingenio, non sanctimoniam studio inserviunt. Et quia non sufficit, nosse, quid nostri sit officii, verum ad obedientiam legi divinæ præstandam simul necesse est, ut voluntas motivis fleatur, hæc quoque ubique recensenda et inculcanda esse duxi. Sunt quidem generalia quædam motiva, quæ nostram Deo serviendi obligationem demonstrant, quæque ad omne bonum opus perficiendum fideles movent. Sed singulis quoque officiis adimplendis singularia destinari possunt motiva, quæ si ad generaliora accedant, animum fortius impellunt, et tum ad sanctitatis studium efficacius sectandum, tum ad vincendas tentationes aptiorem

rem

P R A E F A T I O.

rem reddunt. Hac motivorum recensio-
ne eo minus supersedere possumus, cum
constet, illis magnam virium spiritualium
partem contineri, quæ Christianis fide-
liter præstituris, quod officii ratio exigat,
non debent esse ignotæ. Sed commodior
et utilior methodus esse videtur, cum sin-
gulis officiis motiva singularia statim ad-
iiciuntur, quam cum separatim et sub
aliis titulis exhibentur. Quare etiam
hoc labore ita perfunctus sum, ut, offi-
ciis in ipso spho expositis, motiva in ad-
iectis Scholiis recensuerim, præsertim ea,
quæ Scriptura nobis suppeditat: Quam-
quam nec ea neglecta sint, quæ ex ipsa
rei natura peti possunt. Præter hæc pra-
ctica morum doctrina poscit, ut tum vitia

P R A E F A T I O.

virtutibus opposita, aut multiplex cuiusvis officii violatio possibilis, tum impedimenta et praeiudicia, quae pietatis studio circa singula aut pleraque officia obstant, tum denique media, si qua adhiberi possunt ad bonorum operum exercitium facilius reddendum, demonstrantur. Quare nec hac in re officio meo deesse volui, sed ea omnia, quae aliquam utilitatem habere videbantur, diligenter, quamvis breviter tantum, congeffi. Hac enim ratione, speravi, fore, ut et ipsi Auditores officiorum disciplina plenius imbuantur, et ea aliis five in orationibus sacris, five alia occasione data, cum fructu tradere sciant.

Quam-

P R A E F A T I O.

Quamvis autem iuxta methodum, quam sequutus sum, hæc tractatio secundam institutionum mearum partem constituat, illius tamen, tanquam præcipui argumenti, primo loco rationem reddere volui. Ex eo enim nunc facile constabit, cur aliqua quædam doctrinæ moralis capita pertractanda mihi sumpserim, priusquam ad officiorum recensionem et expositionem accederem. Officium est actio libera, ad certam normam componenda. Hinc scire oportet, tum quid sit actio libera, tum quænam illa sit norma, quam Christianus sequi tenetur. Est autem duplex actio-
num liberarum norma, lex divina, et propria cuiusvis conscientia. Cumque ab utraque obligatio et imputationis valor
ac

P R A E F A T I O.

ac iustitia dependeat, hæc omnia prima parte, quæ de *principiis officiorum* agit, complexus sum.

Verum hæc tradidisse nondum sufficiebat. Christiani, qui docentur, quid sibi peragendum et fugiendum sit, si sanctimonix vitæ studere velint, non ignorare debent, quibusnam sibi opus sit viribus, quomodo comparentur et augeantur, et quisnam rectus illarum usus sit. De his viribus quamquam Theologia Dogmatica præcipiat, docens, hominem naturalem viribus Deo serviendi destitutum esse, easque a Sp. S. per regenerationem restitui, longe tamen plenius et distinctius explicari possunt, præmissa officiorum demonstratione.

stratio-

P R A E F A T I O.

stratione, quæ ab homine christiano adimpleri debent. Cognitis enim hisce officiis, evidentius patet, quid ad præstanda ea requiratur, quare in corrupta hominis natura nulla vis, bonum verum peragendi, esse possit, quomodo fides, quæ per regenerationem accenditur, vires novas et spirituales conferat, et quibus exercitiis illæ conservari et augeri possint. Hæc igitur omnia parte tertia pertractavi, omis- sis tamen aut breviter tactis iis, quæ ex Theologia Dogmatica plenius addiscenda sunt.

Multa quidem alia de natura, fati, et necessitate Theologiæ Moralis moneri possent; Quia vero singularem de hoc argumen-

P R A E F A T I O.

gumento dissertationem huic libello præ-
misi, lectorem, qui hæc scire cupit, ad
tractationem illam remitto. Caterum faxit
benignissimum Numen, ut hic labor, quem
utilitati Ecclesiæ destinavi, suo non careat
fructu. Dab. in Academia Iulia Carolina,
quæ est Helmstadii, D. VII. Apr.

MDCCLVIII.

CON-